

ОИТС (Одам иммун танқислиги вируси) ва унинг не зарарли оқибатлари

Эрманбетова Холисхон Абдуқаҳҳаровна

Наманган вилояти Янгиқўрғон тумани бош имом-хатибининг хотин-қизлар
масалалари бўйича маслаҳатчиси

ОИТС — бу одамнинг иммун тизимини заифлаштирадиган ва унинг турли инфекцияларга қарши мустаҳкамлигини камайтирадиган вирусдир. ОИТСга сабаб бўлган HIV вируси қон, сперма, вагинал суюқликлар ва эмизиш орқали тарқалади. Вируснинг тарқалишининг асосий сабаби — хавфли турдаги жинсий алоқалар, қон билан тўғридан-тўғри алоқа, шунчаки инфекцияланган кишилар билан яқин жисмоний алоқалар бўлиши мумкин.

ОИТСнинг зарарли оқибатлари фожиавий бўлиб, бир киши вирус билан юқишнинг эрта босқичларида белгиларни сезмаслиги мумкин. Аммо вақтинчалик белгилар ва маълум белгилар пайдо бўлса, организмнинг иммун тизими заифлашади ва фаол инфекциялар ва рақ касалликларига олиб келиши мумкин.

ОИТСнинг олдини олиш учун тавсиялар

1. Маълумот тарқатиш ва профилактика

ОИТСга қарши курашишда биринчи навбатда халқни информация билан таъминлаш зарур. ОИТСнинг тарқалиши ва унинг хавфлари ҳақида жамоатни тўғри ва аниқ маълумотлар билан таништириш муҳим. Ҳар бир инсон жисмоний ва жинсий саломатлигини сақлаш учун ҳимояланиш чораларини билиши ва уларни амалга ошириши керак.

2. Хавфли жинсий алоқалардан ҳимояланиш

Жинсий хавфсизлик олиб бориш учун кондомлардан фойдаланиш ва ҳуқуқий ёрдам олишга қаратилган ишларни янада такомиллаштириш керак. Ҳар бир инсон ўз саломатлигини сақлаш учун хавфсиз жинсий алоқаларга амал қилишини таъминлаш муҳим.

3. Наркотиклардан фойдаланишни камайтириш

Инъекцион наркотиклардан фойдаланиш — HIV вируси тарқалишининг яна бир асосий манбаи ҳисобланади. Шунинг учун наркотиклардан фойдаланишга қарши профилактик тадбирлар ташкил қилиш, ёшлар ўртасида ноқонуний наркотикларнинг зарарлари ҳақидаги маърифий ишлар олиб бориш муҳим.

4. Тиббий ёрдам ва тестлаш

ОИТСга қарши курашишнинг самарали йўли бу вирусни вақтида аниқлашдир. Инсон ўзининг статусини аниқлаш учун тестдан ўтказилиши керак.

ОИТС тестлари тез, кам эҳтиёжли ва хатолардан ҳоли бўлиши керак. Шунинг учун тиббий муассасаларда ўз вақтида диагностика ўтказиш ва тиббий ёрдам бериш муҳим.

5. Камситишга қарши курашиш

ОИТСга чалинишдан қўрқиб, одамлар ўз статусини ёки йўллари ҳақида бошқаларга айтишдан бош тортмоқда. Бу жамиятдаги ижтимоий камситишга олиб келади. Шунинг учун ОИТСга чалиниш ва HIV билан яшашда одамларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилишга эътибор қаратиш керак.

ОИТСга Қарши Курашишда Жамоат Ҳамкорлиги.

ОИТСга қарши курашиш — бу фақат давлатнинг вазифаси эмас, балки жамиятнинг ҳамкорлигини талаб қиладиган муаммодир. Ҳар бир фуқаро ўз саломатлигига ва атрофдагиларга эътибор бериши, ОИТСнинг тарқалишини олдини олишда иштирок этиши керак. Ваҳоланки, ОИТСга қарши курашишда давлатнинг аҳамияти, жамоат ташкилотлари, ўз олдига масъулиятни олишган шахслар ва ижтимоий секторларнинг ҳурматга лойиқ иштироки жуда муҳимдир.

ОИТСга қарши курашишнинг асосий йўналишлари маълумот тарқатиш, профилактика, ҳуқуқий ёрдам ва тиббий текширишлардан иборат бўлиши керак. Барча йўналишлар биргаликда амалга оширилганда, ОИТСнинг тарқалишини тўхтатиш ва унинг зарарли оқибатларини камайтириш мумкин. Бунинг учун ҳар бир фуқаро фаол иштирокчи бўлиб, ўз саломатлигини асрашга, шунингдек, ёшларнинг тушунчасини шакллантиришга қаратилган тадбирларга жалб қилиниши зарур.

Research Science and
Innovation House